

Handleiding voor cliëntondersteuners bij uitzending *Stem jij ook?*

Provinciale Statenverkiezingen en waterschapsverkiezingen 2023

Versie 7 januari 2023

Over het project *Stem jij ook?*

Met het project *Stem jij ook?* maakt ProDemos politiek en verkiezingen toegankelijk voor mensen met een lichte verstandelijke beperking (LVB). Dat doen we door het ontwikkelen van diverse materialen, zoals een website, een verkiezingskrant, animatiefilmpjes, kleurplaten en een uitzending over de verkiezingen. Alle materialen zijn ontwikkeld in samenwerking met ervaringsdeskundigen met een LVB.

Op 1 februari 2023 publiceren we een afwisselende uitzending die u samen met uw cliënten kunt bekijken. De uitzending is speciaal voor de doelgroep gemaakt en te bekijken via de startpagina van www.stemjijook.nl.

Over de uitzending

Tijdens de uitzending behandelen we de volgende vragen:

- Wat doet de provincie?
- Waarom is het belangrijk dat ik stem?
- Hoe werkt stemmen en hoe bepaal ik mijn stem?

We doen verschillende opdrachten en gaan in gesprek met ervaringsdeskundigen. Ook interviewt een ervaringsdeskundige een aantal politici (waaronder de commissaris van de Koning in Drenthe, Jetta Klijnsma) over het belang van de provincie voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. In deze handleiding vindt u suggesties om de uitzending samen met uw cliënten te bekijken.

De uitzending is opgedeeld in drie hoofdstukken. U kunt alle hoofdstukken bekijken of een keuze maken die aansluit bij uw cliënten. In deze handleiding vindt u per hoofdstuk enkele suggesties voor bespreking.

Benodigde materialen

Alle benodigde materialen zijn kosteloos in de database met lesmateriaal van ProDemos te vinden, onder het kopje *'Toolbox Stem jij ook? - Provinciale Staten en waterschappen'*. Deze vindt u hier:

<https://prodemos.nl/leren/toolbox-stem-jij-ook-verkiezingen-provinciale-staten-en-waterschappen-2023/>

In deze toolbox zijn de volgende materialen te vinden:

- Handleiding voor clientondersteuners
- Kaarten voor werkvorm 'Van Probleem naar Oplossing'
- Van Probleem Naar Oplossing - Provincie_(juli2018)_printbare versie.pdf
- Instructie bij Van Probleem Naar Oplossing - Provincie.pdf
- Platen stemproces
- Stempas Provinciale Statenverkiezingen 2023 - voorbeeld
- Stempas waterschapsverkiezingen 2023 - voorbeeld
- Invulbaar stembiljet met ruimte voor 15 partijen - Provinciale Statenverkiezingen - voorbeeld
- Invulbaar stembiljet met ruimte voor 8 partijen - Provinciale Statenverkiezingen - voorbeeld
- Poster stemproces 2023
- Over de Lijn_ - Stem jij ook_ - PSWS2023.pptx

De uitzending zelf is te kijken via de startpagina van www.stemjijook.nl, vanaf 1 februari 2023.

Hoofdstuk 1: Stemmen – Provinciale Staten uitgelegd

In dit hoofdstuk bespreken we wat de Provinciale Staten precies is en wat het werk van Provinciale Statenleden precies inhoudt. Een ervaringsdeskundige interviewt ook enkele politici.

1. Animatiefilmpje Provinciale Staten: dit doen ze

Zet de uitzending op pauze na het animatiefilmpje Provinciale Staten: dit doen ze. Ga na of uw cliënten het filmpje begrepen hebben. Dit doet u door het stellen van controlevragen. Voorbeeldvragen:

- Wie zitten er in Provinciale Staten?

- Over wat voor onderwerpen beslissen de mensen in Provinciale Staten?
- Hoe wordt je lid van Provinciale Staten?

2. Taken van de provincie

In de uitzending bespreken Janneke en Andries de belangrijkste taken van de provincie. Verschillende onderwerpen waar de Provinciale Staten over beslissen komen voorbij. Maak gebruik van een groot flip-over vel. Zet de uitzending stop nadat de voorbeelden waarover de provincie gaat zijn genoemd. Vraag uw cliënten of ze de onderwerpen kunnen herhalen. Maak een tabel op de flip-over. Schrijf aan de linkerkant alle onderwerpen onder elkaar. Vraag uw cliënten nu of ze per onderwerp een voorbeeld uit de provincie waar ze wonen kunnen noemen. Bijvoorbeeld zo:

- Natuur – de kap van de bossen bij Amelisweerd
- Woningbouw – de bouw van extra woningen in de polder bij Rotterdam
- Vervoer – het schrappen van regiobuslijnen in de provincie Drenthe
- Klimaat – het bouwen van windmolens langs de snelweg tussen Tiel en Nijmegen

Het gaat erom dat de cliënten onderwerpen kunnen vertalen naar concrete voorbeelden uit hun eigen leefwereld.

3. Van Probleem Naar Oplossing

In de uitzending bespreken Andries en Janneke het regiovervoer in de provincie Utrecht. Vraag uw cliënten of ze een probleem kunnen bedenken dat in hun provincie speelt. Inventariseer de genoemde voorbeelden en kies er een uit. Aan de hand van dit voorbeeld zet u samen met uw cliënten de platen met de stappen van probleem naar oplossing in de juiste volgorde. De platen (in kleur of in zwart/wit) en de uitleg bij de werkvorm kunt u [hier in de toolbox](#) downloaden.

Hoofdstuk 2: Stemmen is belangrijk

In dit hoofdstuk bespreken we waarom stemmen belangrijk is. Daarnaast benoemen we dat er verschillende politieke partijen zijn en dat elke partij andere onderwerpen belangrijk vindt. Door te stemmen kun je meebepalen welke partijen beslissingen nemen over plannen voor de provincie waar jij woont.

1. Over de Lijn

Voor deze werkvorm kunt u de ruimte verdelen in twee vlakken door een stuk schilderstape op de grond te plakken. De ene kant van de ruimte is het vak 'eens' en de andere kant van de ruimte is het vak 'oneens'. Bij deze werkvorm geven uw cliënten hun mening over een aantal stellingen. Zijn zij het eens met de stelling? Dan gaan ze in het vak 'eens' staan. Zijn ze het oneens met de stelling? Dan gaan ze in het vak 'oneens' staan. Vraag de deelnemers om te beargumenteren waarom ze bepaalde keuzes hebben gemaakt. De PowerPoint met stellingen kunt u [hier](#) downloaden.

2. Interview met Jetta Klijnsma

Ervaringsdeskundige Judith Ros interviewt commissaris van de Koning Jetta Klijnsma. Zet de uitzending op pauze na het interview. Ga na of uw cliënten het filmpje begrepen hebben. Dit doet u door het stellen van controlevragen. Voorbeeldvragen:

- Wat doet een Commissaris van de Koning?
- Waarom is het volgens Jetta Klijnsma belangrijk om te stemmen?

Hoofdstuk 3: Stemmen: zo doe je dat

In dit hoofdstuk bespreken we hoe je bepaalt op welke partij je gaat stemmen. Hoe kom je erachter wat de verschillende politieke partijen belangrijk vinden? En hoe werkt stemmen?

1. Animatiefilmpje over stemmen

Stop de uitzending na het animatiefilmpje. Stel een aantal controlevragen om na te gaan of uw cliënten het filmpje begrepen hebben. U kunt de volgende controlevragen stellen:

- Wat neem je mee naar het stembureau?
- Wat krijg je thuisgestuurd voordat je kunt gaan stemmen?
- Wat doe je in het stemhokje?

Er leven vast nog vragen die niet in de uitzending of het animatiefilmpje aan de orde komen, bijvoorbeeld vragen over machtigen of over de toegankelijkheid van stembureaus. Hier kunt u meer uitleg vinden:

<https://stemjijook.nl/provinciale-statenverkiezingen/uitleg-over-het-stemmen/meer-informatie-over-stemmen/>

2. Hoe kan ik stemmen?

In de uitzending wordt uitgelegd hoe stemmen werkt. U kunt de stemprocedure nog eens van A tot Z doorlopen met uw cliënten, in een zo écht mogelijke setting. Materialen hiervoor kunt u [hier](#) downloaden. Het gaat dan om de volgende materialen:

- Platen stemproces
- Stempas Provinciale Statenverkiezingen 2023 - voorbeeld
- Stempas waterschapsverkiezingen 2023 - voorbeeld
- Invulbaar stembiljet met ruimte voor 15 partijen - Provinciale Statenverkiezingen - voorbeeld
- Invulbaar stembiljet met ruimte voor 8 partijen - Provinciale Statenverkiezingen - voorbeeld

Zorg daarnaast zelf voor materiaal om een stemhokje in te richten. Zoals 2 stembussen, rode potloden en een tafel voor de leden van het stembureau.

Stappenplan

1. Doorloop aan de hand van de platen de stappen van het stemproces.
2. Vertel de deelnemers dat ze nu in de praktijk gaan oefenen!
3. Geef iedere deelnemer een stempas voor de Provinciale Statenverkiezingen en een stempas voor de waterschapsverkiezingen. Neem zelf plaats achter een tafel en speel alsof u lid bent van het stembureau. Vraag de deelnemers om een legitimatiebewijs. Neem de stempassen in en geef de deelnemers twee stembiljetten. Zorg dat er een rood potlood bij het 'stemhokje' ligt. Nu mogen ze gaan stemmen!
4. Als iedereen aan de beurt geweest is, kun u samen met de deelnemers de stemmen tellen.